

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 306/2021-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Kristínou Mitrovou Polkovou, Na priekope 13, Žilina, proti uzneseniu Okresného súdu Partizánske č. k. 3 C 10/2009-657 z 18. marca 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 26. mája 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Partizánske (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 C 10/2009-657 z 18. marca 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požadoval zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Krajský súd v Trenčíne (ako súd odvolací) rozsudkom č. k. 6 Co 318/2017 z 24. septembra 2018 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu sťažovateľa zamietol a žalovaným 1 – 3 priznal proti žalobcovi (sťažovateľovi) nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 3 C 10/2009-625 z 29. januára 2020 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) rozhodol tak, že žalovanému v 1. rade náhradu trov nepriznal (výrok I) a sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť trovy konania žalovaným v 2. a 3. rade v sume 594,53 eur (výrok II).

3. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením tak, že zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka vo výroku II, čo sa týka výšky trov konania, tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalovaným v 2. a 3. rade trovy konania v sume 550,57 eur. Vo zvyšku okresný súd sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

4. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že podstatou sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bola námietka priznania nákladov na cestovné, resp. otázka použitia motorového vozidla, povinnosti predložiť príkaz na cestu žalovaných ako zamestnancov poverených na zastupovanie a otázka výpočtu výšky náhrady cestovného v nadväznosti na rôznu dĺžku trasy.

Okresný súd v napadnutom uznesení vo vzťahu k použitiu motorového vozidla žalovanými namiesto hromadnej dopravy uviedol, že z § 74 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 543/2005 Z. z.“) „*súdu ani žalovanému 2/ nevyplýva povinnosť žiadať/udelieť povolenie na dopravu osobným motorovým vozidlom na pojednávanie*“. Okresný súd sa stotožnil s argumentom žalovaného 2 o neprimeranom časovom zaťažení v prípade absolvovania cesty na pojednávanie hromadnou dopravou, teda použitie motorového vozidla na zabezpečenie účasti na pojednávaniach vyhodnotil okresný súd ako účelné.

Vo vzťahu k povinnosti predložiť cestovné príkazy okresný súd uviedol: „*Zo zápisníc z pojednávania jasne vyplýva, že poverený zamestnanec žalovaného 2./ sa predmetných pojednávanií zúčastnil a zároveň priamo na pojednávaniach musel predložiť doklady o poverení žalovaným 2./, inak by sa mohol pojednávania zúčastniť len ako verejnosť a nie ako zástupca žalovaných 2./ a 3./.* Túto skutočnosť teda súd považoval za nespornú.“

K námietke o použití rôznych typov vozidiel okresný súd konštatoval, že žalovaný použil také vozidlo, aké mal v danom čase k dispozícii, a uviedol: „Nemožno od strany sporu požadovať, aby si na cestu na pojednávanie zaobstarala osobné motorové vozidlo s nízkou spotrebou pohonných hmôt. V prípade, ak by zákonodarcia s takouto alternatívou počítal, v zákone o cestovných náhradách by bola stanovená maximálna spotreba motorového vozidla, za ktorú by sa náhrada priznávala.“

Napokon okresný súd vyhovel časti sťažnostných námietok o výpočte s použitím rôznych dĺžok trás na pojednávania a v tejto súvislosti uviedol: „Súd je toho názoru, že žalovaný mohol pri všetkých cestách na pojednávania použiť najkratšiu trasu. Žalovaný 2./ nepreukázal, že by boli počas ciest na pojednávania na najkratšej trase nejaké dopravné obmedzenia, z dôvodu, ktorých by musel použiť dlhšiu trasu. Sú preto opätovne vypočítal cestovné náhrady vzniknuté žalovanému 2./ a žalovanému 3./, pričom pre výpočet použil dĺžku trasy medzi Partizánskym a Bratislavou tam aj späť v dĺžke 270 km (podľa googlemaps: zo sídla žalovaného 2./ je dĺžka trasy na tunajší súd 135km).“

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa názoru sťažovateľa je napadnuté uznesenie okresného súdu arbitrárne. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd pri výklade § 74 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. zobral do úvahy iba časové zaťaženie povereného zamestnanca žalovaného 2, ktoré malo vyplynúť z vyjadrenia, ktoré však sťažovateľovi doručené nebolo, a navyše okresný súd nezobral do úvahy žiadne iné okolnosti. Použitie osobného motorového vozidla považuje sťažovateľ za prejav „papalášizmu“.

Podľa názoru sťažovateľa § 73 ods. 2 a § 74 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. stanovujú, že pokiaľ aj bolo použité osobné motorové vozidlo, hradí sa len cestovné ako pri ceste hromadným dopravným prostriedkom. V tejto súvislosti sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, ako aj v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka poukázal na uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 Co 1030/2014 zo 4. februára 2015 a č. k. 16 Co 865/2015 z 12. októbra 2016, pričom okresný súd sa v napadnutom uznesení s touto argumentáciou žiadnym spôsobom nevysporiadal.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu (v ktorom bolo jeho námietkam čiastočne vyhovené) predovšetkým v tom, že nesúhlasí s vyhodnotením účelnosti použitia motorového vozidla protistranou v sporovom konaní, ktorej má sťažovateľ nahradiť trovy konania. Ďalším argumentom sťažovateľa je absentujúca reakcia okresného súdu na sťažnostnú námietku o odlišnej judikatúre, ako aj porušenie princípu kontradiktórnosti, pretože sťažovateľovi nebolo doručené vyjadrenie protistrany k sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

7. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu trov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania.

Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, III. ÚS 109/2017).

8. Na účely overenia opodstatnenosti námietky vznesenej sťažovateľom, ktorú namieril proti dôvodom napadnutého uznesenia (otázka účelnosti použitia motorového vozidla a náhrada

za pohonné hmoty), ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie a konštatuje, že okresný súd, aplikujúc a riadne interpretujúc príslušné zákonné ustanovenia (§ 73 a § 74 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. a v nadväznosti na tieto aj ustanovenia zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov), dostatočne jasne a relevantne vysvetlil svoj postoj k priznaniu náhrady nákladov na cestovné. Ústavný súd nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

9. Ústavný súd dodáva, že rozhodovanie o trovách konania patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov. Právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou zaručených základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom.

10. Takéto vybočenie, resp. neodôvodnenosť rozhodnutia však ústavný súd v prípade sťažovateľa nevidel. Z namietaného uznesenia okresného súdu nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Otázka, či bolo alebo nebolo vhodné na zabezpečenie účasti na pojednávaní použiť motorové vozidlo, nedosahuje v danom prípade ústavnoprávny rozmer, a preto ústavný súd vyhodnotil túto časť ústavnej sťažnosti ako nedôvodnú.

11. Pokiaľ ide o druhú námietku sťažovateľa spočívajúcu v nedoručení vyjadrenia žalovaného k sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, z čoho sťažovateľ vyvodzuje porušenie zásady kontradiktórnosti konania, ústavný súd uvádza, že Civilný sporový poriadok výslovne nestanovuje podrobnejší procesný postup sudcu súdu prvej inštancie po podaní sťažnosti. Aplikujúc základné princípy Civilného sporového poriadku však možno ustáliť, že vo všeobecnosti je žiaduce, ak všeobecný súd pred rozhodnutím o sťažnosti vytvorí pre druhú stranu sporu priestor na možnosť reakcie (rovina zákonnosti; m. m. I. ÚS 281/2019).

12. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania (sporové strany) mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany (napr. IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 259/2011, I. ÚS 284/2016). Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci svojej judikatúry požaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť a príslušnú argumentáciu za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej protistrana. Ani požiadavku kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní nie je však nevyhnutné interpretovať čisto formálne. Aj judikatúra ESLP (napr. rozhodnutia vo veci Hanzl a Špadrna proti Českej republike z 15. 1. 2013, vo veci Matošek proti Českej republike

z 29. 3. 2011 alebo vo veci Čavajda proti Českej republike z 29. 3. 2011) pripúšťa neprijat', resp. odmietnuť sťažnosť, ak sťažovateľ neutrpel podstatnú ujmu, z čoho možno vyvodit', že (aj) pre porušenie zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní v prípade nedoručenia vyjadrenia účastníka konania protistrane na vyjadrenie sa požaduje, aby takýmto postupom došlo k spôsobeniu podstatnej ujmy na právach sťažovateľa (I. ÚS 457/2016).

13. Nie je teda úlohou ústavného súdu perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi, a preto je povinnosťou ústavného súdu rozlišovať medzi prípadmi, keď procesný postup priečiaci sa zákonu zároveň vyústi do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípady, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene (inkontextuálne) hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu, ako postup *contra legem* – protiústavnosť konania nezaloží (I. ÚS 76/2015).

14. Pokiaľ ide o námietku, že sa okresný súd nevyjadril k argumentu o rozdielnej judikatúre, ústavný súd vychádza z toho, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania, a preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje pre záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 156/2020).

15. Z ústavnoprávneho hľadiska odrážajúceho požiadavky základného práva na súdnu ochranu môžu v určitých prípadoch popri sebe obstáť dokonca aj dve rozhodnutia všeobecného súdu vyhodnocujúce parciálnu procesnú otázku v obdobných skutkových okolnostiach úplne odlišne. Inými slovami, ľudsko-právna korektnosť rozhodnutia všeobecného súdu nemusí byť v každom prípade identifikovaná výlučne s jediným do úvahy prichádzajúcim riešením. Priestor pre uplatnenie tohto názoru nadobúda osobitú šírku práve pri rozhodovaní otázok, ktoré meritórny spor skôr procesne dopĺňajú (napr. trovy konania), než by tvorili jeho materiálnu súčasť (II. ÚS 122/2020).

16. *Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v napadnutom uznesení okresného súdu nezistil pochybenia takej ústavnoprávnej intenzity, aby mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona*

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2021

Peter Molnár
predseda senátu